

ПИТАННЯ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гончаренко С. В.,
аспірант Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.
Науковий керівник: Дорошенко Т. В.,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

У статті розглянуто вокальну підготовку студентів як важливу складову фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти. Проаналізовано теоретичні та практичні аспекти вокальної підготовки студентів, що знайшли відображення у змісті дисципліни «Постановка голосу». Підкреслено, що у процесі опанування різножанрового вокального репертуару поєднується технічний і художній розвиток вокаліста.

Ключові слова: студент, вокальна підготовка, постановка голосу, вокальний репертуар.

У сучасних умовах реформування системи педагогічної освіти суттєво підвищуються вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, що регламентовано Законом України «Про вищу освіту» (2014), Концепцією «Нова українська школа» (2016), Законом України «Про освіту» (2017), Концепцією розвитку педагогічної освіти (2018) та іншими нормативними документами.

Важливим складником фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва є вокальна підготовка, що спрямована на оволодіння технічними можливостями голосу в єдності з досконалим використанням виразних засобів для створення художнього образу у вирішенні музично-педагогічних завдань.

Л. Тоцька зауважує, що вокальна підготовка – це «процес вивчення історико-теоретичних і дидактичних основ вокальної педагогіки та виконавських умінь, що мають сприяти формуванню необхідного обсягу знань і співацьких навичок у майбутній вокально-педагогічній діяльності студентів» [4, с. 8].

Зазначена підготовка здійснюється у процесі оволодіння змісту дисципліни «Постановка голосу», що передбачає поєднання теоретичних та практичних аспектів: знання з основ теорії і методики формування, розвитку та збереження

співацького голосу; практичні уміння та навички розвитку співацького голосу (співацьке дихання, інтонування, звукоутворення, звуковедення, дикція та артикуляція, емоційне відтворення вокального твору тощо); виховання виконавської культури співу.

Особливості практичної вокальної підготовки досліджували у своїх працях І. Вілінська, П. Голубев, Л. Дмитрієв, Д. Люш, А. Менабені, Н. Овчаренко, Ю. Юцевич, М. Єгоричева та інші.

Так, Ю. Юцевич наголошує на необхідності у процесі вокальної підготовки розвитку вокального слуху, який дозволяє оцінювати, свідомо контролювати, удосконалювати якість звучання голосу [5, с. 44].

Н. Овчаренко пропонує здійснювати історико-теоретичний аналіз вокального твору, який включає інформацію про автора, особливості його творчості та стилю. Це допомагає поринути в авторський задум, покращує його розуміння та втілення у процесі вокального виконання [2].

Робоча програма початкової дисципліни «Постановка голосу» передбачає вивчення різнохарактерного вокального репертуару: вправ, вокалізів, романсів, українських народних пісень, пісень шкільного репертуару тощо.

У вокальній педагогіці поширені вправи за різними видами вокальної техніки: розспівування, розвиток дихання, чистоти інтонування, артикуляції та дикції, згладжування реєстрів тощо. Видатний педагог-вокаліст М. Єгоричева створила комплекс вокально-технічних вправ для розвитку голосового апарату, який містить 188 вправ з анотаціями і систематизований за різними видами вокальної техніки для різних типів голосів [1].

Вивчення вокалізів (етюдів для голосу, що виконуються на будь-який голосний звук) є продовженням роботи над вокальною технікою.

Спів українських народних пісень дозволяє максимально розвинути вокально-технічні (точність інтонації, сила, тембр і витривалість звучання голосу) та художні можливості вокаліста.

Вивчення найрізноманітніших романсів (від ісп. romance – камерний вокальний твір для голосу в супроводі інструмента) має на меті відтворення чистої інтонації музичних фраз, досягнення чіткої дикції в передачі літературного тексту, відтворення точного ритмічного малюнку, виконання авторських вказівок щодо засобів музичної виразності тощо. Це допомагає втілити художній образ та ідею романсу.

Слід зауважити, що класична структура заняття з вокалу має певні етапи: психологічна підготовка до процесу співу, перевірка виконання завдання для самостійної роботи; коротка бесіда з питань теорії та методики співу; виконання

комплексу вокально-технічних вправ; виконання вокалізу з подальшим педагогічним аналізом; робота над вокальними творами; підведення підсумків заняття; завдання для самостійної роботи [3].

Отже, у процесі занять з «Постановки голосу» студенти опановують різножанровий вокальний репертуар. Майбутнім фахівцям рекомендується зосереджуватися не тільки на розвитку вокальної техніки, а й на осмисленому глибокому розумінні та втіленні художніх образів вокальних творів.

Набуті під час навчання знання, уміння та навички дозволять майбутнім учителям музичного мистецтва ефективно здійснювати вокально-педагогічну діяльність.

Список використаних джерел

1. Єгоричева М. І. Вправи для розвитку вокальної техніки: навч. посіб. Київ: Музична Україна, 1977. 112 с.
2. Овчаренко Н. А. Основи вокальної методики: наук.-метод. посіб. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. 116 с.
3. Пляченко Т. М. Методика викладання вокалу: навчально-методичний посібник. Кіровоград: КДПУ, 2005. 80 с.
4. Тоцька Л. О. Методичні засади удосконалення вокальної підготовки майбутніх учителів музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2010. 23 с.
5. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: навч.-метод. посіб. Київ: ІЗМН, 1998. 160 с.